

THE PALIVERSE PROJECT

Το σύμπαν της σοφίας του Βούδα

Ο Τριμερής Κανόνας (Tīpiṭaka)

Ο Κανόνας των Ομιλιών (Sutta Piṭaka)

1. Η συλλογή των μακρών ομιλιών (1. Dīgha Nikāya)
 2. Το μεγάλο κεφάλαιο (2. Mahāvaggapāḷi)
2. Η μεγάλη ομιλία για την αιτιότητα (2. Mahānidānasuttaṃ)
[DN 15, PTS 2.55-2.71]

PaliVerse

1. Η συλλογή των μακρών ομιλιών

2. Το μεγάλο κεφάλαιο

2. Η μεγάλη ομιλία για την αιτιότητα

Η Εξαρτώμενη Γένεση

95. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στους Κούρου· Καμμασαντάμμα ήταν το όνομα μιας κωμόπολης των Κούρου. Τότε ο σεβάσμιος Άναντα πήγε προς τον Ευλογημένο· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο σεβάσμιος Άναντα είπε στον Ευλογημένο: «Θαυμαστό, Σεβάσμιε Κύριε, εκπληκτικό, Σεβάσμιε Κύριε! Πόσο βαθιά είναι αυτή η Εξαρτώμενη Γένεση, Σεβάσμιε Κύριε, και βαθιά στην εμφάνισή της, και όμως σε μένα φαίνεται απολύτως ρηχή». «Μην μιλάς έτσι, Άναντα, μην μιλάς έτσι, Άναντα. Βαθιά είναι αυτή η Εξαρτώμενη Γένεση, Άναντα, και βαθιά στην εμφάνισή της. Λόγω της μη κατανόησης και της μη διείσδυσης αυτής της Διδασκαλίας, Άναντα, αυτή η γενιά έχει γίνει σαν μπερδεμένο νήμα, σαν κουβάρι με κόμπους, σαν μπλεγμένα βούρλα και καλάμια, και δεν ξεπερνά τον κόσμο της αθλιότητας, τον κακότυχο κόσμο, τον κόσμο του ξεπεσμού, την περιπλάνηση στον κύκλο των επαναγεννήσεων.

96. «Υπάρχει γήρας και θάνατος εξαιτίας αυτής της συνθήκης» - όταν ερωτηθεί έτσι, Άναντα, πρέπει να απαντηθεί «υπάρχει». «Τι έχει ως συνθήκη το γήρας και ο θάνατος;» - αν ρωτούσε έτσι, πρέπει να του απαντηθεί «με τη γέννηση ως συνθήκη υπάρχει γήρας και θάνατος».

«Υπάρχει γέννηση εξαιτίας αυτής της συνθήκης» - όταν ερωτηθεί έτσι, Άναντα, πρέπει να απαντηθεί «υπάρχει». «Τι έχει ως συνθήκη η γέννηση;» - αν ρωτούσε έτσι, πρέπει να του απαντηθεί «με το γίγνεσθαι ως συνθήκη υπάρχει γέννηση».

«Υπάρχει γίγνεσθαι εξαιτίας αυτής της συνθήκης» - όταν ερωτηθεί έτσι, Άναντα, πρέπει να απαντηθεί «υπάρχει». «Τι έχει ως συνθήκη το γίγνεσθαι;» - αν ρωτούσε έτσι, πρέπει να του απαντηθεί «με την προσκόλληση ως συνθήκη υπάρχει γίγνεσθαι».

«Υπάρχει προσκόλληση εξαιτίας αυτής της συνθήκης» - όταν ερωτηθεί έτσι, Άναντα, πρέπει να απαντηθεί «υπάρχει». «Τι έχει ως συνθήκη η προσκόλληση;» - αν ρωτούσε έτσι, πρέπει να του απαντηθεί «με την επιθυμία ως συνθήκη υπάρχει προσκόλληση».

«Υπάρχει επιθυμία εξαιτίας αυτής της συνθήκης» - όταν ερωτηθεί έτσι, Άναντα, πρέπει να απαντηθεί «υπάρχει». «Τι έχει ως συνθήκη η επιθυμία;» - αν ρωτούσε έτσι, πρέπει να του απαντηθεί «με το αίσθημα ως συνθήκη υπάρχει επιθυμία».

«Υπάρχει αίσθημα εξαιτίας αυτής της συνθήκης» - όταν ερωτηθεί έτσι, Άναντα, πρέπει να απαντηθεί «υπάρχει». «Τι έχει ως συνθήκη το αίσθημα;» - αν ρωτούσε έτσι, πρέπει να του απαντηθεί «με την επαφή ως συνθήκη υπάρχει αίσθημα».

«Υπάρχει επαφή εξαιτίας αυτής της συνθήκης» - όταν ερωτηθεί έτσι, Άναντα, πρέπει να απαντηθεί «υπάρχει». «Τι έχει ως συνθήκη η επαφή;» - αν ρωτούσε έτσι, πρέπει να του απαντηθεί «με τη νοητικότητα και υλικότητα ως συνθήκη υπάρχει επαφή».

«Υπάρχει νοητικότητα και υλικότητα εξαιτίας αυτής της συνθήκης» - όταν ερωτηθεί έτσι, Άναντα, πρέπει να απαντηθεί «υπάρχει». «Τι έχει ως συνθήκη η νοητικότητα και υλικότητα;» - αν ρωτούσε έτσι, πρέπει να του απαντηθεί «με τη συνείδηση ως συνθήκη υπάρχει νοητικότητα και υλικότητα».

«Υπάρχει συνείδηση εξαιτίας αυτής της συνθήκης» - όταν ερωτηθεί έτσι, Άναντα, πρέπει να απαντηθεί «υπάρχει». «Τι έχει ως συνθήκη η συνείδηση;» - αν ρωτούσε έτσι, πρέπει να του απαντηθεί «με τη νοητικότητα και υλικότητα ως συνθήκη υπάρχει συνείδηση».

97. «Έτσι λοιπόν, Άναντα, με τη νοητικότητα και υλικότητα ως συνθήκη υπάρχει συνείδηση, με τη συνείδηση ως συνθήκη υπάρχει νοητικότητα και υλικότητα, με τη νοητικότητα και υλικότητα ως συνθήκη υπάρχει επαφή, με την επαφή ως συνθήκη υπάρχει αίσθημα, με το αίσθημα ως συνθήκη υπάρχει επιθυμία, με την επιθυμία ως συνθήκη υπάρχει προσκόλληση, με την προσκόλληση ως συνθήκη υπάρχει γίνεσθαι, με το γίνεσθαι ως συνθήκη υπάρχει γέννηση, με τη γέννηση ως συνθήκη προκύπτουν γήρας και θάνατος, λύπη, θρήνος, πόνος, δυσaréσκεια και άγχος. Έτσι υπάρχει η προέλευση αυτού του ολόκληρου συνόλου του υπαρξιακού πόνου.

98. «"Με τη γέννηση ως συνθήκη υπάρχει γήρας και θάνατος", έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε, και αυτό, Άναντα, πρέπει να γίνει κατανοητό με αυτή τη μέθοδο, πώς με τη γέννηση ως συνθήκη υπάρχει γήρας και θάνατος. Αν, Άναντα, η γέννηση δεν υπήρχε καθόλου, με κανέναν τρόπο, για κανέναν σε οτιδήποτε, δηλαδή - των θεών για τη θεϊκή κατάσταση, ή των γκαντχάμπα για την κατάσταση γκαντχάμπα, ή των δαιμόνων για την κατάσταση δαίμονα, ή των όντων για την κατάσταση όντος, ή των ανθρώπων για την ανθρώπινη κατάσταση, ή των τετράποδων για την κατάσταση τετράποδου, ή των πτηνών για την κατάσταση πτηνού, ή των ερπετών για την κατάσταση ερπετού - αν, Άναντα, για εκείνα τα διάφορα όντα δεν υπήρχε γέννηση για την αντίστοιχη κατάστασή τους. Αν η γέννηση δεν υπήρχε καθόλου, με την παύση της γέννησης, άραγε θα εμφανιζόταν το γήρας και ο θάνατος;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Επομένως, Άναντα, αυτή ακριβώς είναι η αιτία, αυτή είναι η πηγή, αυτή είναι η προέλευση, αυτή είναι η συνθήκη του γήρατος και του θανάτου, δηλαδή η γέννηση».

99. «"Με το γίνεσθαι ως συνθήκη υπάρχει γέννηση", έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε, και αυτό, Άναντα, πρέπει να γίνει κατανοητό με αυτή τη μέθοδο, πώς με το γίνεσθαι ως συνθήκη υπάρχει γέννηση. Αν, Άναντα, το γίνεσθαι δεν υπήρχε καθόλου, με κανέναν τρόπο, για κανέναν σε οτιδήποτε, δηλαδή - ηδονική ύπαρξη ή λεπτοφυής υλική ύπαρξη ή άυλη ύπαρξη, αν το γίνεσθαι δεν υπήρχε καθόλου, με την παύση του γίνεσθαι, άραγε θα εμφανιζόταν η γέννηση;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Επομένως, Άναντα, αυτή ακριβώς είναι η αιτία, αυτή είναι η πηγή, αυτή είναι η προέλευση, αυτή είναι η συνθήκη της γέννησης, δηλαδή το γίνεσθαι».

100. «"Με την προσκόλληση ως συνθήκη υπάρχει γίνεσθαι", έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε, και αυτό, Άναντα, πρέπει να γίνει κατανοητό με αυτή τη μέθοδο, πώς με την προσκόλληση ως συνθήκη υπάρχει γίνεσθαι. Αν, Άναντα, η προσκόλληση δεν υπήρχε καθόλου, με κανέναν τρόπο, για κανέναν σε οτιδήποτε, δηλαδή -

προσκόλληση στις ηδονικές ευχαριστήσεις ή προσκόλληση στις απόψεις ή αγκίστρωση σε ηθικούς κανόνες και αυστηρότητες ή προσκόλληση στη διδαχή για μόνιμο εαυτό, αν η προσκόλληση δεν υπήρχε καθόλου, με την παύση της προσκόλλησης, άραγε θα εμφανιζόταν το γίνεσθαι;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Επομένως, Άναντα, αυτή ακριβώς είναι η αιτία, αυτή είναι η πηγή, αυτή είναι η προέλευση, αυτή είναι η συνθήκη του γίνεσθαι, δηλαδή η προσκόλληση».

101. «"Με την επιθυμία ως συνθήκη υπάρχει προσκόλληση", έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε, και αυτό, Άναντα, πρέπει να γίνει κατανοητό με αυτή τη μέθοδο, πώς με την επιθυμία ως συνθήκη υπάρχει προσκόλληση. Αν, Άναντα, η επιθυμία δεν υπήρχε καθόλου, με κανέναν τρόπο, για κανέναν σε οτιδήποτε, δηλαδή - επιθυμία για ορατή μορφή, επιθυμία για ήχο, επιθυμία για οσμή, επιθυμία για γεύση, επιθυμία για απτό αντικείμενο, επιθυμία για νοητικά αντικείμενα, αν η επιθυμία δεν υπήρχε καθόλου, με την παύση της επιθυμίας, άραγε θα εμφανιζόταν η προσκόλληση;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Επομένως, Άναντα, αυτή ακριβώς είναι η αιτία, αυτή είναι η πηγή, αυτή είναι η προέλευση, αυτή είναι η συνθήκη της προσκόλλησης, δηλαδή η επιθυμία».

102. «"Με το αίσθημα ως συνθήκη υπάρχει επιθυμία", έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε, και αυτό, Άναντα, πρέπει να γίνει κατανοητό με αυτή τη μέθοδο, πώς με το αίσθημα ως συνθήκη υπάρχει επιθυμία. Αν, Άναντα, το αίσθημα δεν υπήρχε καθόλου, με κανέναν τρόπο, για κανέναν σε οτιδήποτε, δηλαδή - αίσθημα γεννημένο από την οφθαλμική επαφή, αίσθημα γεννημένο από ωτική επαφή, αίσθημα γεννημένο από ρινική επαφή, αίσθημα γεννημένο από γλωσσική επαφή, αίσθημα γεννημένο από σωματική επαφή, αίσθημα γεννημένο από νοητική επαφή, αν το αίσθημα δεν υπήρχε καθόλου, με την παύση του αισθήματος, άραγε θα εμφανιζόταν η επιθυμία;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Επομένως, Άναντα, αυτή ακριβώς είναι η αιτία, αυτή είναι η πηγή, αυτή είναι η προέλευση, αυτή είναι η συνθήκη της επιθυμίας, δηλαδή το αίσθημα».

103. «Έτσι λοιπόν, Άναντα, εξαρτώμενη από το αίσθημα υπάρχει επιθυμία, εξαρτώμενη από την επιθυμία υπάρχει αναζήτηση, εξαρτώμενη από την αναζήτηση υπάρχει υλικό κέρδος, εξαρτώμενη από το υλικό κέρδος υπάρχει κρίση, εξαρτώμενη από την κρίση υπάρχει θέληση και πάθος, εξαρτώμενη από τη θέληση και το πάθος υπάρχει αγκίστρωση, εξαρτώμενη από την αγκίστρωση υπάρχει κατοχή, εξαρτώμενη από την κατοχή υπάρχει τσιγκουνιά, εξαρτώμενη από την τσιγκουνιά υπάρχει διαφύλαξη. Εξαιτίας της διαφύλαξης προκύπτουν πολλές κακές φαύλες νοητικές καταστάσεις: χρήση ροπάλου, χρήση μαχαιριού, διαμάχη, διαφωνία, αντιδικία, προσβολές, διχαστική ομιλία και ψεύδος.

104. «"Εξαιτίας της διαφύλαξης προκύπτουν πολλές κακές φαύλες νοητικές καταστάσεις: χρήση ροπάλου, χρήση μαχαιριού, διαμάχη, διαφωνία, αντιδικία, προσβολές, διχαστική ομιλία και ψεύδος", έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε, και αυτό, Άναντα, πρέπει να γίνει κατανοητό με αυτή τη μέθοδο, πώς εξαιτίας της διαφύλαξης προκύπτουν πολλές κακές φαύλες νοητικές καταστάσεις: χρήση ροπάλου, χρήση μαχαιριού, διαμάχη, διαφωνία, αντιδικία, προσβολές, διχαστική ομιλία και ψεύδος. Αν, Άναντα, η διαφύλαξη δεν υπήρχε καθόλου, με κανέναν τρόπο, για κανέναν σε οτιδήποτε, αν η διαφύλαξη δεν υπήρχε καθόλου, με την παύση της διαφύλαξης, άραγε θα προέκυπταν πολλές κακές φαύλες νοητικές καταστάσεις: χρήση ροπάλου, χρήση μαχαιριού, διαμάχη, διαφωνία, αντιδικία, προσβολές, διχαστική ομιλία και ψεύδος;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Επομένως, Άναντα, αυτή ακριβώς είναι η αιτία,

αυτή είναι η πηγή, αυτή είναι η προέλευση, αυτή είναι η συνθήκη για την εμφάνιση πολλών κακών φαύλων νοητικών καταστάσεων: χρήση ροπάλου, χρήση μαχαιριού, διαμάχη, διαφωνία, αντιδικία, προσβολές, διχαστική ομιλία και ψεύδος, δηλαδή η διαφύλαξη.

105. «"Εξαρτώμενη από την τσιγκουνιά υπάρχει διαφύλαξη", έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε, και αυτό, Άναντα, πρέπει να γίνει κατανοητό με αυτή τη μέθοδο, πώς εξαρτώμενη από την τσιγκουνιά υπάρχει διαφύλαξη. Αν, Άναντα, η τσιγκουνιά δεν υπήρχε καθόλου, με κανέναν τρόπο, για κανέναν σε οτιδήποτε, αν η τσιγκουνιά δεν υπήρχε καθόλου, με την παύση της τσιγκουνιάς, άραγε θα εμφανιζόταν η διαφύλαξη;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Επομένως, Άναντα, αυτή ακριβώς είναι η αιτία, αυτή είναι η πηγή, αυτή είναι η προέλευση, αυτή είναι η συνθήκη της διαφύλαξης, δηλαδή η τσιγκουνιά».

106. «"Εξαρτώμενη από την κατοχή υπάρχει τσιγκουνιά", έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε, και αυτό, Άναντα, πρέπει να γίνει κατανοητό με αυτή τη μέθοδο, πώς εξαρτώμενη από την κατοχή υπάρχει τσιγκουνιά. Αν, Άναντα, η κατοχή δεν υπήρχε καθόλου, με κανέναν τρόπο, για κανέναν σε οτιδήποτε, αν η κατοχή δεν υπήρχε καθόλου, με την παύση της κατοχής, άραγε θα εμφανιζόταν η τσιγκουνιά;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Επομένως, Άναντα, αυτή ακριβώς είναι η αιτία, αυτή είναι η πηγή, αυτή είναι η προέλευση, αυτή είναι η συνθήκη της τσιγκουνιάς, δηλαδή η κατοχή».

107. «"Εξαρτώμενη από την αγκίστρωση υπάρχει κατοχή", έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε, και αυτό, Άναντα, πρέπει να γίνει κατανοητό με αυτή τη μέθοδο, πώς εξαρτώμενη από την αγκίστρωση υπάρχει κατοχή. Αν, Άναντα, η αγκίστρωση δεν υπήρχε καθόλου, με κανέναν τρόπο, για κανέναν σε οτιδήποτε, αν η αγκίστρωση δεν υπήρχε καθόλου, με την παύση της αγκίστρωσης, άραγε θα εμφανιζόταν η κατοχή;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Επομένως, Άναντα, αυτή ακριβώς είναι η αιτία, αυτή είναι η πηγή, αυτή είναι η προέλευση, αυτή είναι η συνθήκη της κατοχής - δηλαδή η αγκίστρωση».

108. «"Εξαρτώμενη από τη θέληση και το πάθος υπάρχει αγκίστρωση", έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε, και αυτό, Άναντα, πρέπει να γίνει κατανοητό με αυτή τη μέθοδο, πώς εξαρτώμενη από τη θέληση και το πάθος υπάρχει αγκίστρωση. Αν, Άναντα, η θέληση και το πάθος δεν υπήρχαν καθόλου, με κανέναν τρόπο, για κανέναν σε οτιδήποτε, αν η θέληση και το πάθος δεν υπήρχαν καθόλου, με την παύση της θέλησης και του πάθους, άραγε θα εμφανιζόταν η αγκίστρωση;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Επομένως, Άναντα, αυτή ακριβώς είναι η αιτία, αυτή είναι η πηγή, αυτή είναι η προέλευση, αυτή είναι η συνθήκη της αγκίστρωσης, δηλαδή η θέληση και το πάθος».

109. «"Εξαρτώμενη από την κρίση υπάρχει θέληση και πάθος", έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε, και αυτό, Άναντα, πρέπει να γίνει κατανοητό με αυτή τη μέθοδο, πώς εξαρτώμενη από την κρίση υπάρχει θέληση και πάθος. Αν, Άναντα, η κρίση δεν υπήρχε καθόλου, με κανέναν τρόπο, για κανέναν σε οτιδήποτε, αν η κρίση δεν υπήρχε καθόλου, με την παύση της κρίσης, άραγε θα εμφανιζόταν η θέληση και το πάθος;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Επομένως, Άναντα, αυτή ακριβώς είναι η αιτία, αυτή είναι η πηγή, αυτή είναι η προέλευση, αυτή είναι η συνθήκη της θέλησης και του πάθους, δηλαδή η κρίση».

110. «"Εξαρτώμενη από το υλικό κέρδος υπάρχει κρίση", έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε, και αυτό, Άναντα, πρέπει να γίνει κατανοητό με αυτή τη μέθοδο, πώς εξαρτώμενη

από το υλικό κέρδος υπάρχει κρίση. Αν, Άναντα, το υλικό κέρδος δεν υπήρχε καθόλου, με κανέναν τρόπο, για κανέναν σε οτιδήποτε, αν το υλικό κέρδος δεν υπήρχε καθόλου, με την παύση του υλικού κέρδους, άραγε θα εμφανιζόταν η κρίση;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Επομένως, Άναντα, αυτή ακριβώς είναι η αιτία, αυτή είναι η πηγή, αυτή είναι η προέλευση, αυτή είναι η συνθήκη της κρίσης, δηλαδή το υλικό κέρδος».

111. «"Εξαρτώμενο από την αναζήτηση υπάρχει υλικό κέρδος", έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε, και αυτό, Άναντα, πρέπει να γίνει κατανοητό με αυτή τη μέθοδο, πώς εξαρτώμενο από την αναζήτηση υπάρχει υλικό κέρδος. Αν, Άναντα, η αναζήτηση δεν υπήρχε καθόλου, με κανέναν τρόπο, για κανέναν σε οτιδήποτε, αν η αναζήτηση δεν υπήρχε καθόλου, με την παύση της αναζήτησης, άραγε θα εμφανιζόταν υλικό κέρδος;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Επομένως, Άναντα, αυτή ακριβώς είναι η αιτία, αυτή είναι η πηγή, αυτή είναι η προέλευση, αυτή είναι η συνθήκη του υλικού κέρδους, δηλαδή η αναζήτηση».

112. «"Εξαρτώμενη από την επιθυμία υπάρχει αναζήτηση", έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε, και αυτό, Άναντα, πρέπει να γίνει κατανοητό με αυτή τη μέθοδο, πώς εξαρτώμενη από την επιθυμία υπάρχει αναζήτηση. Αν, Άναντα, η επιθυμία δεν υπήρχε καθόλου, με κανέναν τρόπο, για κανέναν σε οτιδήποτε, δηλαδή - ηδονική επιθυμία, επιθυμία για ύπαρξη, επιθυμία για μη ύπαρξη, αν η επιθυμία δεν υπήρχε καθόλου, με την παύση της επιθυμίας, άραγε θα εμφανιζόταν η αναζήτηση;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Επομένως, Άναντα, αυτή ακριβώς είναι η αιτία, αυτή είναι η πηγή, αυτή είναι η προέλευση, αυτή είναι η συνθήκη της αναζήτησης, δηλαδή η επιθυμία. Έτσι λοιπόν, Άναντα, αυτά τα δύο φαινόμενα ως δυάδα συγκλίνουν σε ένα με το αίσθημα».

113. «"Με την επαφή ως συνθήκη υπάρχει αίσθημα", έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε, και αυτό, Άναντα, πρέπει να γίνει κατανοητό με αυτή τη μέθοδο, πώς με την επαφή ως συνθήκη υπάρχει αίσθημα. Αν, Άναντα, η επαφή δεν υπήρχε καθόλου, με κανέναν τρόπο, για κανέναν σε οτιδήποτε, δηλαδή - οφθαλμική επαφή, ωτική επαφή, ρινική επαφή, γλωσσική επαφή, σωματική επαφή, νοητική επαφή, αν η επαφή δεν υπήρχε καθόλου, με την παύση της επαφής, άραγε θα εμφανιζόταν το αίσθημα;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Επομένως, Άναντα, αυτή ακριβώς είναι η αιτία, αυτή είναι η πηγή, αυτή είναι η προέλευση, αυτή είναι η συνθήκη του αισθήματος, δηλαδή η επαφή».

114. «"Με τη νοητικότητα και υλικότητα ως συνθήκη υπάρχει επαφή", έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε, και αυτό, Άναντα, πρέπει να γίνει κατανοητό με αυτή τη μέθοδο, πώς με τη νοητικότητα και υλικότητα ως συνθήκη υπάρχει επαφή. Με όποιους τρόπους, Άναντα, με όποια χαρακτηριστικά, με όποια σημάδια, με όποιες περιγραφές υπάρχει ο προσδιορισμός του συνόλου της νοητικότητας, αν αυτοί οι τρόποι, αυτά τα χαρακτηριστικά, αυτά τα σημάδια, αυτές οι περιγραφές δεν υπήρχαν, άραγε θα εμφανιζόταν η επαφή μέσω ονομασίας στο σύνολο της υλικότητας;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Με όποιους τρόπους, Άναντα, με όποια χαρακτηριστικά, με όποια σημάδια, με όποιες περιγραφές υπάρχει ο προσδιορισμός του συνόλου της υλικότητας, αν αυτοί οι τρόποι... κ.λπ... αυτές οι περιγραφές δεν υπήρχαν, άραγε θα εμφανιζόταν η επαφή μέσω πρόσκρουσης στο σύνολο της νοητικότητας;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Με όποιους τρόπους, Άναντα... κ.λπ... με όποιες περιγραφές υπάρχει ο προσδιορισμός του συνόλου της νοητικότητας και του συνόλου της υλικότητας, αν αυτοί οι τρόποι... κ.λπ... αυτές οι περιγραφές δεν υπήρχαν, άραγε θα εμφανιζόταν η επαφή μέσω ονομασίας ή η επαφή μέσω πρόσκρουσης;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Με

όποιους τρόπους, Άναντα... κ.λπ... με όποιες περιγραφές υπάρχει ο προσδιορισμός της νοητικότητας και υλικότητας, αν αυτοί οι τρόποι... κ.λπ... αυτές οι περιγραφές δεν υπήρχαν, άραγε θα εμφανιζόταν η επαφή;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Επομένως, Άναντα, αυτή ακριβώς είναι η αιτία, αυτή είναι η πηγή, αυτή είναι η προέλευση, αυτή είναι η συνθήκη της επαφής, δηλαδή η νοητικότητα και υλικότητα».

115. «"Με τη συνείδηση ως συνθήκη υπάρχει νοητικότητα και υλικότητα", έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε, και αυτό, Άναντα, πρέπει να γίνει κατανοητό με αυτή τη μέθοδο, πώς με τη συνείδηση ως συνθήκη υπάρχει νοητικότητα και υλικότητα. Αν, Άναντα, η συνείδηση δεν κατερχόταν στη μήτρα της μητέρας, άραγε θα συσσωρευόταν η νοητικότητα και υλικότητα στη μήτρα της μητέρας;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Αν, Άναντα, η συνείδηση, αφού κατερχόταν στη μήτρα της μητέρας, αποχωρούσε, άραγε θα παραγόταν η νοητικότητα και υλικότητα σε αυτή την κατάσταση ύπαρξης;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Αν, Άναντα, η συνείδηση διακοπτόταν ενώ είναι ακόμη νήπιο, είτε αγόρι είτε κορίτσι, άραγε θα έφτανε η νοητικότητα και υλικότητα σε ανάπτυξη, αύξηση και επέκταση;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Επομένως, Άναντα, αυτή ακριβώς είναι η αιτία, αυτή είναι η πηγή, αυτή είναι η προέλευση, αυτή είναι η συνθήκη της νοητικότητας και υλικότητας - δηλαδή η συνείδηση».

116. «"Με τη νοητικότητα και υλικότητα ως συνθήκη υπάρχει συνείδηση", έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε, και αυτό, Άναντα, πρέπει να γίνει κατανοητό με αυτή τη μέθοδο, πώς με τη νοητικότητα και υλικότητα ως συνθήκη υπάρχει συνείδηση. Αν, Άναντα, η συνείδηση δεν έβρισκε εδραίωση στη νοητικότητα και υλικότητα, άραγε θα εμφανιζόταν στο μέλλον γέννηση, γήρας και θάνατος, η εμφάνιση της προέλευσης του υπαρξιακού πόνου;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Επομένως, Άναντα, αυτή ακριβώς είναι η αιτία, αυτή είναι η πηγή, αυτή είναι η προέλευση, αυτή είναι η συνθήκη της συνείδησης, δηλαδή η νοητικότητα και υλικότητα. Σε αυτό το σημείο, Άναντα, κάποιος θα γεννιόταν ή θα γερνούσε ή θα πέθαινε ή θα αποθνήσκε ή θα επαναγεννιόταν. Σε αυτό το σημείο είναι το εύρος ονομασίας, σε αυτό το σημείο είναι το εύρος της γλώσσας, σε αυτό το σημείο είναι το εύρος εννοιών, σε αυτό το σημείο είναι η σφαίρα της σοφίας, σε αυτό το σημείο περιστρέφεται ο κύκλος των επαναγεννήσεων για την περιγραφή αυτής της κατάστασης ύπαρξης, δηλαδή η νοητικότητα και υλικότητα μαζί με τη συνείδηση λειτουργούν με συνθήκη αμοιβαιότητας.

Ο προσδιορισμός του εαυτού

117. «Και με ποιον τρόπο, Άναντα, κάποιος διακηρύσσοντας τον εαυτό διακηρύσσει; Διότι, Άναντα, κάποιος διακηρύσσοντας τον εαυτό ως υλικό και περιορισμένο διακηρύσσει - "ο εαυτός μου είναι υλικός και περιορισμένος". Ή διότι, Άναντα, κάποιος διακηρύσσοντας τον εαυτό ως υλικό και άπειρο διακηρύσσει - "ο εαυτός μου είναι υλικός και άπειρος". Ή διότι, Άναντα, κάποιος διακηρύσσοντας τον εαυτό ως άυλο και περιορισμένο διακηρύσσει - "ο εαυτός μου είναι άυλος και περιορισμένος". Ή διότι, Άναντα, κάποιος διακηρύσσοντας τον εαυτό ως άυλο και άπειρο διακηρύσσει - "ο εαυτός μου είναι άυλος και άπειρος".

118. «Εκεί, Άναντα, αυτός που διακηρύσσοντας τον εαυτό ως υλικό και περιορισμένο διακηρύσσει. Είτε τώρα αυτός διακηρύσσοντας τον εαυτό ως υλικό και περιορισμένο διακηρύσσει, είτε εκεί στο μέλλον αυτός διακηρύσσοντας τον εαυτό

ως υλικό και περιορισμένο διακηρύσσει, ή ακόμη σκέφτεται: 'Θα μετατρέψω αυτό που δεν είναι αληθές σε αληθές'. Έτσι όντων των πραγμάτων, Άναντα, είναι κατάλληλο να ειπωθεί ότι η άποψη περί υλικού και περιορισμένου εαυτού υπολανθάνει.

«Εκεί, Άναντα, αυτός που διακηρύσσοντας τον εαυτό ως υλικό και άπειρο διακηρύσσει. Είτε τώρα αυτός διακηρύσσοντας τον εαυτό ως υλικό και άπειρο διακηρύσσει, είτε εκεί στο μέλλον αυτός διακηρύσσοντας τον εαυτό ως υλικό και άπειρο διακηρύσσει, ή ακόμη σκέφτεται: 'Θα μετατρέψω αυτό που δεν είναι αληθές σε αληθές'. Έτσι όντων των πραγμάτων, Άναντα, είναι κατάλληλο να ειπωθεί ότι η άποψη περί υλικού και άπειρου εαυτού υπολανθάνει.

«Εκεί, Άναντα, αυτός που διακηρύσσοντας τον εαυτό ως άυλο και περιορισμένο διακηρύσσει. Είτε τώρα αυτός διακηρύσσοντας τον εαυτό ως άυλο και περιορισμένο διακηρύσσει, είτε εκεί στο μέλλον αυτός διακηρύσσοντας τον εαυτό ως άυλο και περιορισμένο διακηρύσσει, ή ακόμη σκέφτεται: 'Θα μετατρέψω αυτό που δεν είναι αληθές σε αληθές'. Έτσι όντων των πραγμάτων, Άναντα, είναι κατάλληλο να ειπωθεί ότι η άποψη περί άυλου και περιορισμένου εαυτού υπολανθάνει.

«Εκεί, Άναντα, αυτός που διακηρύσσοντας τον εαυτό ως άυλο και άπειρο διακηρύσσει. Είτε τώρα αυτός διακηρύσσοντας τον εαυτό ως άυλο και άπειρο διακηρύσσει, είτε εκεί στο μέλλον αυτός διακηρύσσοντας τον εαυτό ως άυλο και άπειρο διακηρύσσει, ή ακόμη σκέφτεται: 'Θα μετατρέψω αυτό που δεν είναι αληθές σε αληθές'. Έτσι όντων των πραγμάτων, Άναντα, είναι κατάλληλο να ειπωθεί ότι η άποψη περί άυλου και άπειρου εαυτού υπολανθάνει. Σε αυτή την έκταση, Άναντα, κάποιος διακηρύσσοντας τον εαυτό διακηρύσσει.

Ο μη προσδιορισμός του εαυτού

119. «Και με ποιον τρόπο, Άναντα, κάποιος μη διακηρύσσοντας τον εαυτό δεν διακηρύσσει; Διότι, Άναντα, κάποιος μη διακηρύσσοντας τον εαυτό ως υλικό και περιορισμένο δεν διακηρύσσει - "ο εαυτός μου είναι υλικός και περιορισμένος". Ή διότι, Άναντα, κάποιος μη διακηρύσσοντας τον εαυτό ως υλικό και άπειρο δεν διακηρύσσει - "ο εαυτός μου είναι υλικός και άπειρος". Ή διότι, Άναντα, κάποιος μη διακηρύσσοντας τον εαυτό ως άυλο και περιορισμένο δεν διακηρύσσει - "ο εαυτός μου είναι άυλος και περιορισμένος". Ή διότι, Άναντα, κάποιος μη διακηρύσσοντας τον εαυτό ως άυλο και άπειρο δεν διακηρύσσει - "ο εαυτός μου είναι άυλος και άπειρος".

120. «Εκεί, Άναντα, αυτός που μη διακηρύσσοντας τον εαυτό ως υλικό και περιορισμένο δεν διακηρύσσει. Είτε τώρα αυτός μη διακηρύσσοντας τον εαυτό ως υλικό και περιορισμένο δεν διακηρύσσει, είτε εκεί στο μέλλον αυτός μη διακηρύσσοντας τον εαυτό ως υλικό και περιορισμένο δεν διακηρύσσει, ούτε σκέφτεται: 'Θα μετατρέψω αυτό που δεν είναι αληθές σε αληθές'. Έτσι όντων των πραγμάτων, Άναντα, είναι κατάλληλο να ειπωθεί ότι η άποψη περί υλικού και περιορισμένου εαυτού δεν υπολανθάνει.

«Εκεί, Άναντα, αυτός που μη διακηρύσσοντας τον εαυτό ως υλικό και άπειρο δεν διακηρύσσει. Είτε τώρα αυτός μη διακηρύσσοντας τον εαυτό ως υλικό και άπειρο δεν διακηρύσσει, είτε εκεί στο μέλλον αυτός μη διακηρύσσοντας τον εαυτό ως υλικό

και άπειρο δεν διακηρύσσει, ούτε σκέφτεται: 'θα μετατρέψω αυτό που δεν είναι αληθές σε αληθές'. Έτσι όντων των πραγμάτων, Άναντα, είναι κατάλληλο να ειπωθεί ότι η άποψη περί υλικού και άπειρου εαυτού δεν υπολανθάνει.

«Εκεί, Άναντα, αυτός που μη διακηρύσσοντας τον εαυτό ως άυλο και περιορισμένο δεν διακηρύσσει. Είτε τώρα αυτός μη διακηρύσσοντας τον εαυτό ως άυλο και περιορισμένο δεν διακηρύσσει, είτε εκεί στο μέλλον αυτός μη διακηρύσσοντας τον εαυτό ως άυλο και περιορισμένο δεν διακηρύσσει, ούτε σκέφτεται: 'θα μετατρέψω αυτό που δεν είναι αληθές σε αληθές'. Έτσι όντων των πραγμάτων, Άναντα, είναι κατάλληλο να ειπωθεί ότι η άποψη περί άυλου και περιορισμένου εαυτού δεν υπολανθάνει.

«Εκεί, Άναντα, αυτός που μη διακηρύσσοντας τον εαυτό ως άυλο και άπειρο δεν διακηρύσσει. Είτε τώρα αυτός μη διακηρύσσοντας τον εαυτό ως άυλο και άπειρο δεν διακηρύσσει, είτε εκεί στο μέλλον αυτός μη διακηρύσσοντας τον εαυτό ως άυλο και άπειρο δεν διακηρύσσει, ούτε σκέφτεται: 'θα μετατρέψω αυτό που δεν είναι αληθές σε αληθές'. Έτσι όντων των πραγμάτων, Άναντα, είναι κατάλληλο να ειπωθεί ότι η άποψη περί άυλου και άπειρου εαυτού δεν υπολανθάνει. Με αυτόν τον τρόπο, Άναντα, κάποιος μη διακηρύσσοντας τον εαυτό δεν διακηρύσσει.

Η εξέταση του εαυτού

121. «Και με ποιον τρόπο, Άναντα, κάποιος θεωρώντας τον εαυτό θεωρεί; Διότι, Άναντα, κάποιος θεωρώντας το αίσθημα ως εαυτό θεωρεί - "το αίσθημα είναι ο εαυτός μου". Ή διότι, Άναντα, κάποιος θεωρώντας τον εαυτό θεωρεί έτσι: "το αίσθημα δεν είναι βέβαια ο εαυτός μου, ο εαυτός μου είναι χωρίς αίσθηση". Ή διότι, Άναντα, κάποιος θεωρώντας τον εαυτό θεωρεί έτσι: "το αίσθημα δεν είναι βέβαια ο εαυτός μου, ούτε ο εαυτός μου είναι χωρίς αίσθηση, ο εαυτός μου αισθάνεται, διότι ο εαυτός μου έχει τη φύση του αισθήματος".

122. «Εκεί, Άναντα, αυτός που λέει έτσι - "το αίσθημα είναι ο εαυτός μου", αυτός πρέπει να ερωτηθεί έτσι: "Υπάρχουν, φίλε, αυτά τα τρία αισθήματα - ευχάριστο αίσθημα, δυσάρεστο αίσθημα, ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο αίσθημα. Από αυτά τα τρία αισθήματα, ποιο θεωρείς ως εαυτό;" Άναντα, όταν κάποιος βιώνει ευχάριστο αίσθημα, εκείνη τη στιγμή δεν βιώνει δυσάρεστο αίσθημα, ούτε βιώνει ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο αίσθημα· εκείνη τη στιγμή βιώνει μόνο ευχάριστο αίσθημα. Άναντα, όταν κάποιος βιώνει δυσάρεστο αίσθημα, εκείνη τη στιγμή δεν βιώνει ευχάριστο αίσθημα, ούτε βιώνει ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο αίσθημα· εκείνη τη στιγμή βιώνει μόνο δυσάρεστο αίσθημα. Άναντα, όταν κάποιος βιώνει ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο αίσθημα, εκείνη τη στιγμή δεν βιώνει ευχάριστο αίσθημα, ούτε βιώνει δυσάρεστο αίσθημα· εκείνη τη στιγμή βιώνει μόνο ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο αίσθημα.

123. «Το ευχάριστο αίσθημα, Άναντα, είναι παροδικό, συνθηκοκρατημένο, εξαρτώμενα γεγεννημένο, υποκείμενο σε καταστροφή, έχον τη φύση της παρακμής, υποκείμενο στη φθίση, έχον τη φύση της παύσης. Το δυσάρεστο αίσθημα, Άναντα, είναι παροδικό, συνθηκοκρατημένο, εξαρτώμενα γεγεννημένο, υποκείμενο σε καταστροφή, έχον τη φύση της παρακμής, υποκείμενο στη φθίση, έχον τη φύση της παύσης. Το ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο αίσθημα, Άναντα, είναι παροδικό, συνθηκοκρατημένο, εξαρτώμενα γεγεννημένο, υποκείμενο σε καταστροφή, έχον τη φύση της παρακμής, υποκείμενο στη φθίση, έχον τη φύση της παύσης. Σε αυτόν που

βιώνει ευχάριστο αίσθημα υπάρχει η σκέψη "αυτό είναι ο εαυτός μου". Με την παύση αυτού του ίδιου ευχάριστου αισθήματος υπάρχει η σκέψη "ο εαυτός μου έφυγε". Σε αυτόν που βιώνει δυσάρεστο αίσθημα υπάρχει η σκέψη "αυτό είναι ο εαυτός μου". Με την παύση αυτού του ίδιου δυσάρεστου αισθήματος υπάρχει η σκέψη "ο εαυτός μου έφυγε". Σε αυτόν που βιώνει ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο αίσθημα υπάρχει η σκέψη "αυτό είναι ο εαυτός μου". Με την παύση αυτού του ίδιου ούτε-δυσάρεστου-ούτε-ευχάριστου αισθήματος υπάρχει η σκέψη "ο εαυτός μου έφυγε". Έτσι αυτός που λέει έτσι - θεωρώντας θεωρεί τον εαυτό στην παρούσα ζωή ως αναμειγμένο με το παροδικό, το ευχάριστο και το δυσάρεστο, έχοντα τη φύση της έγερσης και της παρακμής - "το αίσθημα είναι ο εαυτός μου". Επομένως, Άναντα, για αυτόν τον λόγο αυτό δεν είναι αποδεκτό - να θεωρεί "το αίσθημα είναι ο εαυτός μου".»

124. «Εκεί, Άναντα, αυτός που λέει έτσι - "το αίσθημα δεν είναι βέβαια ο εαυτός μου, ο εαυτός μου είναι χωρίς αίσθηση", αυτός πρέπει να ερωτηθεί έτσι: "Όπου όμως, φίλε, δεν υπάρχει καθόλου αίσθημα, άραγε εκεί θα υπήρχε η σκέψη 'αυτός είμαι εγώ';"» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Επομένως, Άναντα, για αυτόν τον λόγο αυτό δεν είναι αποδεκτό - να θεωρεί "το αίσθημα δεν είναι βέβαια ο εαυτός μου, ο εαυτός μου είναι χωρίς αίσθηση".

125. «Εκεί, Άναντα, αυτός που λέει έτσι - "το αίσθημα δεν είναι βέβαια ο εαυτός μου, ούτε ο εαυτός μου είναι χωρίς αίσθηση, ο εαυτός μου αισθάνεται, διότι ο εαυτός μου έχει τη φύση του αισθήματος". Αυτός πρέπει να ερωτηθεί έτσι: "Αν, φίλε, τα αισθήματα κατέπαυαν καθόλου, με κανέναν τρόπο, χωρίς υπόλοιπο. Αν το αίσθημα δεν υπήρχε καθόλου, με την παύση του αισθήματος, άραγε εκεί θα υπήρχε η σκέψη 'αυτός είμαι εγώ';"» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Επομένως, Άναντα, για αυτόν τον λόγο αυτό δεν είναι αποδεκτό - να θεωρεί "το αίσθημα δεν είναι βέβαια ο εαυτός μου, ούτε ο εαυτός μου είναι χωρίς αίσθηση, ο εαυτός μου αισθάνεται, διότι ο εαυτός μου έχει τη φύση του αισθήματος".

126. «Όταν, Άναντα, ένας μοναχός ούτε θεωρεί το αίσθημα ως εαυτό, ούτε θεωρεί τον εαυτό ως χωρίς αίσθηση, ούτε θεωρεί έτσι: "ο εαυτός μου αισθάνεται, διότι ο εαυτός μου έχει τη φύση του αισθήματος". Αυτός, μη θεωρώντας έτσι, δεν προσκολλάται σε τίποτα στον κόσμο, μη προσκολλώμενος δεν ταραάζεται, μη ταραζόμενος επιτυγχάνει το τελικό Νιμπάνα μέσα του, κατανοεί: "η γέννηση έχει εξαλειφθεί, η άγια ζωή έχει βιωθεί, αυτό που έπρεπε να γίνει έχει γίνει, δεν υπάρχει τίποτα περισσότερο για αυτή την κατάσταση ύπαρξης". Έναν μοναχό με έτσι απελευθερωμένο νου, Άναντα, αν κάποιος έλεγε έτσι: "ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο, αυτή είναι η άποψή του", αυτό δεν είναι κατάλληλο. "Ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο, αυτή είναι η άποψή του", αυτό δεν είναι κατάλληλο. "Ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο, αυτή είναι η άποψή του", αυτό δεν είναι κατάλληλο. "Ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο, αυτή είναι η άποψή του", αυτό δεν είναι κατάλληλο. Για ποιο λόγο; Σε όση έκταση, Άναντα, υπάρχει ονομασία, σε όση έκταση υπάρχει εύρος ονομασίας, σε όση έκταση υπάρχει γλώσσα, σε όση έκταση υπάρχει εύρος της γλώσσας, σε όση έκταση υπάρχει έννοια, σε όση έκταση υπάρχει εύρος εννοιών, σε όση έκταση υπάρχει σοφία, σε όση έκταση υπάρχει σφαίρα της σοφίας, σε όση έκταση υπάρχει ο κύκλος των επαναγεννήσεων, σε όση έκταση περιστρέφεται, ο μοναχός είναι απελευθερωμένος

έχοντας γνωρίσει άμεσα αυτά· για τον μοναχό που είναι απελευθερωμένος έχοντας γνωρίσει άμεσα αυτά, "δεν γνωρίζει, δεν βλέπει, αυτή είναι η άποψή του", αυτό δεν είναι κατάλληλο.

Οι επτά σταθμοί συνείδησης

127. «Υπάρχουν, Άναντα, επτά σταθμοί συνείδησης και δύο επίπεδα. Ποιοι είναι οι επτά; Υπάρχουν, Άναντα, όντα διαφορετικά στο σώμα και διαφορετικά στην αντίληψη, όπως οι άνθρωποι, ορισμένοι θεοί και ορισμένοι που έχουν πέσει σε κατώτερους κόσμους. Αυτός είναι ο πρώτος σταθμός συνείδησης. Υπάρχουν, Άναντα, όντα διαφορετικά στο σώμα και παρόμοια στην αντίληψη, όπως οι θεοί Βραχμακαγίκα που γεννήθηκαν με το πρώτο τζχάνα. Αυτός είναι ο δεύτερος σταθμός συνείδησης. Υπάρχουν, Άναντα, όντα παρόμοια στο σώμα και διαφορετικά στην αντίληψη, όπως οι ακτινοβόλοι θεοί. Αυτός είναι ο τρίτος σταθμός συνείδησης. Υπάρχουν, Άναντα, όντα παρόμοια στο σώμα και παρόμοια στην αντίληψη, όπως οι θεοί που διαπερνώνται από ομορφιά. Αυτός είναι ο τέταρτος σταθμός συνείδησης. Υπάρχουν, Άναντα, όντα που με την πλήρη υπέρβαση των αντιλήψεων της υλικής μορφής, με την πάροδο των αντιλήψεων της αποστροφής, με τη μη προσοχή στις αντιλήψεις της ποικιλομορφίας, σκεπτόμενα «άπειρος είναι ο χώρος», φτάνουν στο επίπεδο του άπειρου χώρου. Αυτός είναι ο πέμπτος σταθμός συνείδησης. Υπάρχουν, Άναντα, όντα που έχοντας υπερβεί πλήρως το επίπεδο του άπειρου χώρου, σκεπτόμενα «άπειρη είναι η συνείδηση», φτάνουν στο επίπεδο της άπειρης συνείδησης. Αυτός είναι ο έκτος σταθμός συνείδησης. Υπάρχουν, Άναντα, όντα που έχοντας υπερβεί πλήρως το επίπεδο της άπειρης συνείδησης, σκεπτόμενα «δεν υπάρχει τίποτε», φτάνουν στο επίπεδο της μηδαμινότητας. Αυτός είναι ο έβδομος σταθμός συνείδησης. Το επίπεδο των όντων χωρίς αντίληψη και το επίπεδο της μήτε-αντίληψης-μήτε-μη-αντίληψης είναι το δεύτερο.

128. «Εκεί, Άναντα, αυτός ο πρώτος σταθμός συνείδησης, με όντα διαφορετικά στο σώμα και διαφορετικά στην αντίληψη, όπως οι άνθρωποι, ορισμένοι θεοί και ορισμένοι που έχουν πέσει σε κατώτερους κόσμους. Αυτός, λοιπόν, Άναντα, που κατανοεί αυτόν και κατανοεί την προέλευσή του και κατανοεί την πάροδό του και κατανοεί την απόλαυσή του και κατανοεί τον κίνδυνό του και κατανοεί τη διαφυγή από αυτόν, είναι άραγε κατάλληλο γι' αυτόν να τον απολαμβάνει;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε»... κ.λπ... «Εκεί, Άναντα, αυτό το επίπεδο των όντων χωρίς αντίληψη. Αυτός, λοιπόν, Άναντα, που κατανοεί αυτό και κατανοεί την προέλευσή του και κατανοεί την πάροδό του και κατανοεί την απόλαυσή του και κατανοεί τον κίνδυνό του και κατανοεί τη διαφυγή από αυτό, είναι άραγε κατάλληλο γι' αυτόν να το απολαμβάνει;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Εκεί, Άναντα, αυτό το επίπεδο της μήτε-αντίληψης-μήτε-μη-αντίληψης. Αυτός, λοιπόν, Άναντα, που κατανοεί αυτό και κατανοεί την προέλευσή του και κατανοεί την πάροδό του και κατανοεί την απόλαυσή του και κατανοεί τον κίνδυνό του και κατανοεί τη διαφυγή από αυτό, είναι άραγε κατάλληλο γι' αυτόν να το απολαμβάνει;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». Όταν, Άναντα, ένας μοναχός, έχοντας κατανοήσει όπως πραγματικά είναι την προέλευση και την πάροδο και την απόλαυση και τον κίνδυνο και τη διαφυγή από αυτούς τους επτά σταθμούς συνείδησης και από αυτά τα δύο επίπεδα, είναι απελευθερωμένος μέσω της μη προσκόλλησης, αυτός, Άναντα, ονομάζεται μοναχός απελευθερωμένος μέσω της σοφίας.

Οι οκτώ απολυτρώσεις

129. «Αυτές, Άναντα, είναι οι οκτώ απολυτρώσεις. Ποιες οκτώ; Ένας υλικός βλέπει υλικές μορφές· αυτή είναι η πρώτη απολύτρωση. Εσωτερικά μη αντιλαμβανόμενος υλικές μορφές, βλέπει εξωτερικά υλικές μορφές· αυτή είναι η δεύτερη απολύτρωση. Είναι αφοσιωμένος μόνο στο ωραίο· αυτή είναι η τρίτη απολύτρωση. Με την πλήρη υπέρβαση των αντιλήψεων της υλικής μορφής, με την πάροδο των αντιλήψεων της αποστροφής, με τη μη προσοχή στις αντιλήψεις της ποικιλομορφίας, σκεπτόμενος «άπειρος είναι ο χώρος», εισέρχεται και παραμένει στο επίπεδο του άπειρου χώρου· αυτή είναι η τέταρτη απολύτρωση. Έχοντας υπερβεί πλήρως το επίπεδο του άπειρου χώρου, σκεπτόμενος «άπειρη είναι η συνείδηση», εισέρχεται και παραμένει στο επίπεδο της άπειρης συνείδησης· αυτή είναι η πέμπτη απολύτρωση. Έχοντας υπερβεί πλήρως το επίπεδο της άπειρης συνείδησης, σκεπτόμενος «δεν υπάρχει τίποτε», εισέρχεται και παραμένει στο επίπεδο της μηδαμινότητας· αυτή είναι η έκτη απολύτρωση. Έχοντας υπερβεί πλήρως το επίπεδο της μηδαμινότητας, εισέρχεται και παραμένει στο επίπεδο της μήτε-αντίληψης-μήτε-μη-αντίληψης· αυτή είναι η έβδομη απολύτρωση. Έχοντας υπερβεί πλήρως το επίπεδο της μήτε-αντίληψης-μήτε-μη-αντίληψης, εισέρχεται και παραμένει στην παύση της αντίληψης και του αισθήματος· αυτή είναι η όγδοη απολύτρωση. Αυτές, Άναντα, είναι οι οκτώ απολυτρώσεις.»

130. «Όταν, Άναντα, ένας μοναχός επιτυγχάνει αυτές τις οκτώ απολυτρώσεις και με τη σειρά και αντίστροφα και με τη σειρά και αντίστροφα, όπου επιθυμεί, όποια επιθυμεί, για όσο επιθυμεί, επιτυγχάνει και εξέρχεται. Και με την εξάλειψη των νοητικών διαφθορών, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση την απελευθέρωση του νου και την απελευθέρωση μέσω σοφίας χωρίς νοητικές διαφθορές στην παρούσα ζωή, έχοντας επιτύχει, παραμένει· αυτός, Άναντα, ονομάζεται μοναχός απελευθερωμένος και από τις δύο πλευρές. Και, Άναντα, από αυτή την απελευθέρωση και από τις δύο πλευρές δεν υπάρχει άλλη απελευθέρωση και από τις δύο πλευρές που να είναι υπέρτερη ή πιο εξαίσια». Αυτά είπε ο Ευλογημένος. Ο σεβάσμιος Άναντα, ευχαριστημένος, αγκαλλίασε με τα λόγια του Ευλογημένου.

Τέλος της ομιλίας Μαχανιντάνα, δεύτερη.

ΠΑΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΑΥΤΗ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η παρούσα μετάφραση αποτελεί μέρος του PaliVerse Project, της πρώτης πλήρους και ενιαίας αγγλικής μετάφρασης του Κανόνα Πάλι, μαζί με τα Σχόλια (Aṭṭhakathā) και τα Υποσχόλια (Ṭīkā) και συνοδεύεται από διαδραστικά εργαλεία μελέτης. Το PaliVerse είναι ένα έργο σε εξέλιξη. Οι μεταφράσεις που δημιουργούνται με τεχνητή νοημοσύνη βελτιώνονται συνεχώς μέσω αναθεωρήσεων και σχολίων από ειδικούς. Το παρόν κείμενο αποτελεί την πιο πρόσφατη μετάφραση κατά την ημερομηνία λήψης.

Ημερομηνία δημιουργίας PDF: 14 Σεπτεμβρίου 2026

ΠΩΣ ΝΑ ΠΑΡΑΘΕΣΕΤΕ ΤΗΝ ΠΗΓΗ

PaliVerse (2026). Ο Τριμερής Κανόνας. Ο Κανόνας των Ομιλιών. 1. Η συλλογή των μακρών ομιλιών. 2. Το μεγάλο κεφάλαιο. 2. Η μεγάλη ομιλία για την αιτιότητα έχει ανακτηθεί από το paliverse.org

© 2026 The PaliVerse Project · Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος
Κέντρο Μελέτης και Πρακτικής Βουδισμού Τεραβάδα
Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία εγγεγραμμένη στην Ελλάδα
Το παρόν PDF μπορεί να διανέμεται ελεύθερα για σκοπούς μελέτης και πρακτικής.

PaliVerse.org